

V službo.

(Konec.)

Nace je stal ves čas ob klopi pri peči ter zrl po sobi. Videlo se mu je, da se težko loči. Drugim je težko, ker mora Nacek od doma, a njemu samemu je mnogo težje. Tu pozna vsakega človeka, vsak prostorček okoli hiše, da bi ga mogel najti tudi v največji temi brez luči. Tja pa pride med tuje ljudi, v tuj kraj, kjer ne pozna nikogar, in njega nikdo. Tam bo služil. To se pravi: delati bo moral, kolikor mu bodo dopuščale mlade moči, in ubogati bo treba vsakega. Sicer on rad uboga, rad dela; a Bog zna, kakšni ljudje so tam? Saj večkrat ljudje zahtevajo od človeka več kakor od živine. Doma bodo njega lahko pogrešali, tem težje bo pa on pogrešal svojih ljudi: očeta, matere, bratcev in sestic.

Take in enake misli so mu polnile glavo. Postalo mu je težko pri srcu in skoraj bi se mu bile prikazale solze v očeh.

Malo je manjkalo, da ni poprosil očeta in mater tisti hip, da naj ostane doma, četudi lačen, samo da bode doma. Nikdar ni mislil, da se mu bo tako težko ločiti od doma. A nekaj mu je branilo, da bi rekel besedico. Sram bi ga moralo biti, ko bi pohajkoval ondi doma brez dela in takorekoč kradel svojim bratcem in sestricam ljubi kruhek in koščke obleke. S silo je zatrl solze, da se niso ulile, s silo je zadušil glas srca, ki ga je vezal na dom. Tuintam je povedal kaj čisto vsakdanjega samo, da bi zmotil druge in samsebe.

Pa spet stopi oče v sobo, pogleda na uro in reče: „No, Nace, iti morava, ako si še voljan. Če greš pa težko, ostani rajši doma. Bomo že kako . . .“

„Kar sem rekel, pri tem naj ostane“, se moško odreže Nace. „Glejte, rajši bi bil doma, a zadosti je vaš. Dolgo ste skrbeli za me, Bog vam povrni ljubi oče in mati. Zdaj moram pa gledati, da se sam preživim in tudi vam kaj pomagam. Idiva!“

Vstopil je sredi sobe, se ozrl po culici, katero so vzeli oče v roke, kakor bi se hotel posloviti še

enkrat od teh ljubih štirih sten, še enkrat je švignil pogled okroginokrog. Potem je pa stisnil roko bratcu in sestricam na peči, naročil Nežiki za grlice in odšel. Zunaj v veži je zagledal objokano mater in skoraj bi se bilo tudi njemu storilo inako.

„Eh, mati, kaj bi se jokali, saj vendar ne grem daleč. Torej z Bogom!“ Zunaj pred vežjo si je pa le obrisal Nace dve debeli solzi z rdečih lic.

Precej ostra burja je brila, ko sta stopala po sneženi cesti oče Dovjak in Nace. Vendar sta oba prosteje dihala, ko sta imela domačo hišo in vas za seboj. Ločitev je vedno težka.

Pot ju je peljala precej časa po cesti. Lahko se je stopalo, ker je bil še sneg smrzel, da je škripalo pod nogami. Zato jo je Nace dobro pobiral za hitrimi horaki očetovimi. Z lahkim srcem sta sedaj govorila oba o Pekolju in o njegovi družini. Tudi o živini, katero bo odslej oskrboval Nace. Iz očetovih besedi je bilo lahko posneti, da je Pekolj premožen kmet, ki ravna tudi s posli po očetovsko. Zakaj vsak posel ostane pri njem več let. Včasih si je kateri prebral ob novem letu, a drugo leto se je le rad vrnil, če ga je hotel Pekolj sprejeti. Prejšnji pastir je odrastel in je pri Pekolju za hlapca. Tako se je izpraznila pastirjeva služba, v katero stopa Dovjakov Nace. Oče in Pekolj sta se nedavno pogodila, da dobi Nace dvojno obleko, čevlje in po vrhu še petnajst kron denarja na leto, če bo priden.

Oče in Nace sta prekoračila že polovico pota. Široko cesto sta zamenjala z ozko gazjo, ki se je vila med senožetmi in listniki navkreber. Prehoditi sta imela še visok hrib, za katerim stoji Pekoljev dom. Pot ju je tako ugrela, da sta prišla na vrh vsa potna.

Solnce je razpršilo lahno zimsko meglo, da se je videla z vrha prav lepo v dolinici ležeča Nacetova rojstna vas. Tudi Dovjakovo hišico je bilo videti, kakor bi boječe čepela ob robu vasi in si ne bi upala radi ubožnosti med lepe, z opeko krite vaške hiše.

Nace se je ozrl na svoj rojstni dom, in nekam težko mu je bilo pri srcu. Že večkrat je videl s hriba svoj rojstni kraj, a še nikdar ni opazil take razlike

med vaškimi ponosnimi domovi in med domačo revno bajtico. Zdaj se mu je pa zdela še mnogo manjša in mnogo bolj ubožna kakor drugekrati. — Izdihnil je v tem trenutku prošnjo k nebesom, naj bi mu Vsemogočni ohranil zdrave ude ter bi mu dal svoj blagoslov. Zakaj tudi on bi si enkrat rad postavil na mestu revne rojstne kočice vsaj čedno hišico, da bi imeli v njej vsi prostora: oče, mati, brata in sestrici.

Odšla sta z očetom navzdol. Lahko bi bil Nace opazoval kraje na drugi strani, a za te se ni menil. Mislil je še dolgo na svoj rojstni dom in na lepe vaške domove.

Pri Pekolju so oba lepo sprejeli in njima postregli. Popoldne je odšel Dovjak in Nace je ostal sam. Zadovoljen je bil, da je prišel v tako dobro hišo. Videl je precej, da se bo prijel...

Danes stoji na onem mestu, kjer je nekdanj slala ubožna Dovjakova kočica, precej veliko z opeko pokrito poslopje. Ako po velikosti nekoliko zaostaja za drugimi hišami v vasi, ne zaostaja pa po snažnosti, ampak še prekaša marsikatero.

Pridnosti Nacetovi in marljivosti njegovih bratov in sester je dal Bog tudi svoj blagoslov. Postavili so si lep dom, prikupili nekaj zemlje, tako da žive prav zadovoljno. Sestra in dva brata služijo, a se radi vrnejo o vsakem prostem času k roditeljem in k Nacetu in Nežiki, ki gospodarita doma. Najbolj se pa veselita te sreče oče in mati, ki sta se že postarala. Dovelj sta užila bridkosti v življenju, mnogo pretrpela z otroki, a sedaj živita na stare dni v lepem miru. Preskrbljujejo ju otroci, katere spremlja blagoslov božji.

Kompoljski.

